

E V A N G E L I K U S Ö R Á L L Ó

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű postai köldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszkó István lelkészhez Rákospalotya (Pest megye) küldendő.	FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS: NOSZKÓ ISTVÁN rákoskeresztúri lelkész.	Megjelenik hetenként egy íven A lap ára: Egész évre 14 K Félévre 7 K Egyes szám ára 40 f Hirdetések és pályázatok ára: Egész oldal 40 K Alludó hirdetés (magyarul és angolul)
	FŐMUNKATÁRSÁK: SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL alföldi esperes-lelkész kiskéri lelkész. cinkotai lelkész. DUSZIK LAJOS GÖMÖRY JÁNOS miskolci lelkész. eperjesi főgym. igazgató.	

TARTALOMJEGYZÉK: VE ÉRCEK: Az új kormány. — A MELE vezetőségének kérelme a lelkészekhez. — „Az alkoholizmus az emberiség egyik nagy veszélye. Wallrabenstein Jakob.“
Belélet — Pályázatok és hirdetések.

Az új kormány.

A mult napokban lezajlott kormányválság közelről érinti egyházunkat is. Az ügyek éléről eltávozott Tisza István gróf miniszterelnök, a kinek elég jelentős egyházi ügyekben (lelkészek háborús segélye, családi pótléka) elvitázhatatlan volt a protestantizmus iránti érdeklődése, bár viszont tagadhatatlan, hogy nagyobb kérdésekben (congrua emelés, államsegély emelés, theol. fakultás) az ő regieme alatt nem teljesültek ev. egyházunk jogos igényei, továbbá nem egy kelletlen emlék fűződik ahhoz, hogy bizonyos mértékig Tisza I. gróf a saját egyházával szemben kivételes kedvezményekre is hajlandó volt és hogy szakminisztere; Jankovich Béla számos nagy fontosságú ügyben ridegen elzárkózott egyházunk jogos, kulturális és anyagi teljesítése elől.

Mit várunk ezek után az új kormánytól, a mely nagyban és egészben fokozottabb sociális érzéssel bírónak mutatkozik, és a melyben a kultusz tárcát a kiváló v. k. államférfit, gr. Apponyi Albert kezébe látjuk?

Apponyiról köztudomású, hogy előbbi minisztersége idején a protestantizmus anyagi érdekeit jó indulatulag mérlegelte, viszont azonban, a mit akkori kormányzásától vártunk és reméltünk, nevezetesen: az állami hozzájárulásnak külön

törvényben való biztosítását, intézményeink belső megerősítését, a theol. fakultás felállítását, az államsegélynek az élet szükségleteknek mérvéig való emelését, előbbi kormányzata idején el nem értük, — bár tudomásunk van arról, hogy egyik másik ügy törvényjavaslati készen volt, — és bizonyos az is, hogy az egyoldalú felekezeti befolyás a magyar kultuskormányzat történetében voltaképpen az ő első miniszterségénél vette kezdetét.

Higgyünk és bizzunk benne, hogy ez alkalommal másként lesz, hogy a több sociális érzékkel és hivatással felruházott új miniszteriumban lesz végre belátás a példátlanul jelentős kultur hivatást teljesítő magyar protestantizmus minden jogos anyagi és közjogi igénye iránt, és hogy ha a néppárt várakozása a kath. autonomia létesítése iránt Apponyi újabb minisztersége idején valóra válik és lesz az országban egy óriási vagyónával szabadon rendelkező autonomikus katolikus egyház, akkor *legalább is azzal egyidejűleg* az egyenlő elbánás és a viszonzosság elve alapján legyen ebben az országban végre egy államilag igazán kellően javadalmazott és eme javadalmakkal teljesen szintén autonomikusan rendelkező protestantizmus!

Üdvözöljük az új minisztert, de nem tágitunk ezen követeléseink hangoztatásától, mert — nézetünk szerint — ezen

fordul meg a magyar protestantizmus egész létének a kérdése.

A midőn ezt megállapítjuk nem mulaszthatjuk el felhívni egyházunk vezető ténylezőinek figyelmét arra, hogy a multban — nem tudjuk milyen politikai érdekből, de tényleg csak a politikai érdekek látjuk megmagyarázva — tehát a multban követett *kényelem és kímélet* politikáját ez alkalommal mellőzzék s jogos igényeinket az új kormányval szemben teljes sullyal és határozottsággal képviseljék.

A MELE vezetőségének kérelme a lelkésztestvérekhez.

A mai idők nehéz közlekedési és gazdasági viszonyai a MELE választmányának összehívását fölötté megnehezíti, miért is az elnökség arra az elhatározásra szánta magát, hogy a legsürgősebb közérdekű ügyeket elnökileg intézi el és a lelkésztestvérekkel az egyházi lapok szives készségének igénybevétele útján közli kéréseit.

Legelső kérésünk a hadviselés okozta sebek gyógyításának emberbaráti követelményeinek lelképásztori teljesítésére vonatkozik.

Tisztelettel hivatkozunk a miniszterelnök urnak ama leirataira, melyeket a MELE felterjesztésére adni szives volt. E leiratokból kitünik, hogy felterjesztéseinket mind óhajtásaink szerint fogadta. Most rajtunk a sor, hogy a hadviselés által okozott sebek fájdalmanak enyhítéséből hiveink és embertársaink, hazánk és társadalmunk javára minél nagyobb hűséggel és buzgósággal kivegyünk a tőlünk méltán elvárt, de minket meg is illető részt. A hadi özvegyek és árvák ügyét meleg szeretettel karolja fel minden lelkésztestvér, hadd lássák meg abból mindenek, hogy mi az evangélium Urának tanítványai, sőt prófétái vagyunk, mert egymást szeretjük s egymás ezer terhét hűséggel hordozzuk.

Különösen fontos a miniszterelnök ur leiratának ama ígérete, hogy a hadiárvák elhelyezésénél és neveltetésénél azok vallási hovatartozására is figyelemmel lesznek. E téren a lelkészekre különösen szent kötelesség vár és semiféle elnézésnek, elhallgatásnak, a türelemre való hivatkozás leplével letakart nembánomságnak nincs helye és mentsége. Bizalommal kérjük azért a testvéreket, sziveskedjenek a hadiárvák intézetben való elhelyezését figyelemmel kísérni s ahol vallásunk és egyházunk sérelmét tapasztalják, annak orvoslására az egyházi és polgári hatóságoknál a szükséges lépéseket megtenni.

talják, annak orvoslására az egyházi és polgári hatóságoknál a szükséges lépéseket megtenni.

Nagyon megkönnyítené ugy az árvákat elhelyezni hivatott állami hatóságok, mint az egyházi ellenőrzés munkáját és nagyon áldásos hatásu lenne a hadiárvák gondozásának helyes menetére, ha a lelkésztestvérek szivesek volnának elvégezni a következő alapvető munkát. Előbb is összeírnák egyházközségeikben a gondozásra szoruló hadiárvákat, azután felkutatnák azokat a családokat, amelyek hajlandók hadiárvát örökbefogadni vagy nevelésbe venni, rövidebb vagy hosszabb időre házukba és családjuk körébe fogadni. Mert az is nagy áldás volna, ha egy-egy árvát talán az iskoláztatás, vagy valamely mesterség, vagy más kenyérkereső foglalkozás megtanulása idejére fogadna egy-egy jó evangélikus család a maga körébe. E szeretetmunka irányítása egyenesen a lelkészekre vár, azért is az általunk hirdetett és reánk a Krisztus Jézuson át kiáradó isteni szeretet nevében kérjük a testvéreket: vegyék fel az egyházépítő szent munkát e téren s a MELE őszi közgyűlésén e munka végzéséről s előhaladásáról sziveskedjenek néhány biztató és örvendetes adatot közölni.

A világháboru véres oltárán egyházunknak nagyon sok hive vesztette életét vagy vált kereképtelenné. A hivek áldozataiból élő és táplálkozó evangéliumi egyház még csak ezután fogja igazán megérezni e nagy veszteséget. Hogy azonban ennek káros következményeit, egyházközségeink anyagi életének megrendülését a lehetőség szerint ellensúlyozzuk: tisztelettel kérjük a testvéreket, sziveskedjenek gyülekezeteikben odahatni, illetőleg az egyháztagokkal megértetni és megkedveltetni azt az eszmét, hogy a mai évi járulékaiknak megfelelő tőkét egyszerre vagy részletekben az egyház pénztárába fizessék be. E tőke befizetése alapján a befizető egész életére fel volna mentve az évi egyházi járulékok fizetésének kötelezettsége alól, de e jogát másra át nem ruházhatná. Ezzel olyan egyházfenntartó alapot létesíthetünk, mely igazán méltó jubiláris biztosítása egyházunk fennmaradásának s egyuttal megfelelő pótlása a mostani nagy anyagi meggyengülésnek. A MELE vezetősége abban a meggyőződésben él, hogy e nemes hivatásu új intézményt a reformáció jubileumának évében sikeresen léptethetnénk életbe.

A reformáció jubiláris esztendeje különben is az egyetemese egyház életének forrására, az evangéliumból táplálkozó hivek egyházhűségének és hitbuzgóságának erősítésére hívja fel mindnyájunk figyelmét. Minden egyes egyházközségben meg kellene alakítani a bibliakört, melynek

tagjai a konfirmandusokat és a házasulandókat szentírással látják el. Az Isten igéjét, őseink példáját követve, minden hívünk kezébe, minden család körébe be kell vinnünk. Ez a mi egyházunk fundamentuma, amelyre alapozták, ez a forrás, melyből táplálkozik, ez a diadalmas jövődó biztosítéka is.

Kívánatos, hogy a reformáció jubileumának emlékére valamennyi egyházközségben valami nemescélu, evangéliumi szellemből születő alkotás hirdesse a mai nemzedék hitbuzgóságát és a lelkeszi kar bölcsességét. Az alkotás a helyi viszonyoknak megfelelően bármi lehet csak alkotás legyen és a munkás élet lüktetését igazolja. Nagy örömünk és dicsekvésünk volna, ha a MELE őszi közgyűlésén sokan jelentenének a testvérek közül jubiláris alkotásokat s így erősítenék egymás hitét és buzgóságot tápláló lelkesedését.

A MELE őszi közgyűlésén bemutatjuk majd a lelkeszi fizetés rendezésének azt a tervezetét is, melyet kérésünkre Gyürky Pál testvérünk volt szíves elkészíteni s mely a kiküldött bizottság tagjaitól érkezett megjegyzések felhasználásával új formában a MELE tagjainak meg fog küldetni. Lehet, hogy ez a tervezet nem felel majd meg minden igénynek, de a további munkálatoknak kétségtelenül hasznos alapjául szolgálhat.

Végül egy bizodalmas és megsziulelést váró kéréssel fordulunk a testvérekhez.

A MELE az összes lelkészek érdekeinek szolgálatát s anyagi és erkölcsi életük feltételeinek istápolását tekinti feladatának. A hadi segélyek kieszközlésének és a családi pótlék kivívásánál az ORLE-val együttesen az összes lelkészek javára igyekezett vállalt kötelességét teljesíteni. Bizonyos azonban, hogy addig nem léphet fel teljes sulygal és imponáló tekintéllyel, míg a lelkeszi kar a maga egészében nem egyesíti magában és fenntartás nélkül nem képviseli. Tisztelettel és szeretettel kérjük azért a testvéreket: hadd találjon bennünket a reformáció jubileuma szeretetben és megértésben testvérekül összeforvva, hogy akik számon akarják venni apostolkodásunk igazságát, gyönyörködjenek az összesimuló és egymást támogató testvérszeretben, melynek nemcsak szószólói, hanem példái is lenni kötelesek vagyunk.

Szeretettel felhívjuk hát a lelkésztestvéreket, hogy a MELE tagjai sorába valamennyien belépni sziveskedjenek. A jelentkezést úgy a titkár (Noszkó István Rákoskeresztur), mint a pénztáros (Ditális Gyula Breznóbánya) elfogadja.

Tisztelettel és üdvözlettel a lelkésztársak szerető szolgatársai 1917 június havában, Raffay Sándor elnök. Paulik János alelnök. Noszkó István titkár.

„Az alkoholizmus az emberiség egyik nagy veszélye.“

A MELE feliratára május 12-én válasz érkezett agilis elnökünk, Raffay Sándor kezéhez. A kormány nevében Tisza gróf válaszolt. A válasz végén ezeket olvassuk „Végül az alkoholizmust az emberiség egyik nagy veszélyének tartja a kormány is, amelynek megfelelő leküzdésével a háboru után az államnak és társadalomnak együtt komolyan fog kelleni foglalkoznia.“

Mindenek előtt csodálkozom azon, hogy a kormány is veszélynek, még pedig „nagy veszély“-nek tartja az alkoholizmust. Ez már igen nagy haladás a felvilágosodás felé. De még jobban csodálkozom azon a szándékon, hogy az „állam az alkoholizmus nagy veszélyének leküzdésével foglalkozni“ kíván. Ez is igazán felette örvendetes szándék. Oly szándék, mely minket absztinens lelkészeket és hiveket, honpolgárokat mindenféle szép tervek megvalósítására előkészít, azaz sejtetni engedi, hogy „háboru után“ oly vehemenciával fog a kormány az alkohol ellenes küzdelemben részt venni, hogy nem győzzük az elért szép sikereket elkönyvelni. Ha nem tudnánk a sorok közt olvasni, s ha nem csalódtunk volna már oly sokszor a kormány jó szándékában, s ha nem látnók a fent jelzett szándékkal homlokegyenest ellenkező tetteket — akkor talán még — örülni is tudnánk ezen magas helyről jött ígéretnek.

De így?

Élénk emlékezetünkben van még Mikes János szombathelyi róm. kath. püspöknek beszéde, mit a főrendiház egyik ülésén mondott a székely nép alkoholizmusáról. Ez a mélyen néző, nyílt szavu, szociálisan gondolkozó főpap azt mondotta: „Én aki évtizedeken keresztül élttem ott a nép között, megállapíthatom, hogy a székelység az alkoholizmus hatása alatt mállik, romlik, elpusztul. A háboru előtt a székelységben az elszegényedés oly rohamosan haladt, hogy évről-évre mind nagyobb mérvet vett a kivándorlás Romániába, Amerikába, vagy pedig koldusbotot véve jöttek az emberek a fővárosba, hogy itt ezrével szaporítsák a városi proletárokat. Oka *tisztán* az alkoholizmus. Az a nép kocsmába viszi állatait, erdeit, földjeit, az a kocsmának a forum, a kaszinó, a tőzsde, ott hagyja egészségét, munkakedvét, munkaerejét és azután kivándorolni kénytelen.“

Erre a nyíltszavu beszédre Tisza azt válaszolta a székely nép vitézségét védve „azt a népet még nem ölte meg a pálinka.“

Vagyis más szóval; amit Mikes püspök mondott az hibás, pessimistikus megítélése a

székelység alkoholizmusának. Nem baj az, ha kocsmáznak, isznak, van azért bennük még virtus és magyar óserő, hisz nézzétek fényes haditetteiket s akkor láthatjátok, hogy Mikes püspök tulzott. Egy kis bor, egy kis pálinka, még nem öli meg a népet.

Ejnye, ejnye! Mintha csakugyan igaza volna nemzetünk nagy költőjének, mikor azt mondotta közügyeinket gunyolva, ostromozva: „Ejh ráérünk arra még.“

Hogy ne érnék rá! Van időnk. Majd a háboru után; hisz „még nem ölte meg.“

Hogy is hangzott csak az a válasz, amit a németországi élelmiszer diktátor, Batoeki adott a németországi abstinensek beadványára? Mikor statisztikai adatokkal bizonyították, hogy Németországban még most is, a háboru elviselhetetlen nélkülözései közepette *naponta 42.000 métermássa árpa vándorol a sörgyárakba s ugyanannyi burgonya a spiritus gyárakba, a nép pedig éhez, kenyér és burgonya adagjait a diktátor mindig kisebbre szabja; mikor rámutattak a nagy nélkülözések következményeire, üres gyomrokra, beteg gyermekekre, gyermek halandóságra s szírájoló munkás tömegekre; az élelmiszer diktátor a ház tetszése mellett azt mondotta „Legyen meg minden embernek egy a fronton, mint odahaza a mindennapi pálinkája!“*

Hogy is mondotta? Pálinkája? nem kenyere?

Bizony nem azt mondta „kenyere“ hanem azt: „pálinkája.“

A „nagy tetszés“ közben az persze elkerülte figyelmét, ha azt az árpa és burgonya mennyiséget Istenrendelte céljára, emberi és állati táplálkozásra fordítanak, hogy akkor *naponta 8 millió 400 ezer kenyéradaggal (egy adag 250 gramm), 1,050,000 font sertés hússal többet lehetne a szükködőknek juttatni.*

De hisz, most nem a kenyér, a hus a fontos, hanem „mindennapi“ itóka!

Lám milyen rokongondolkozásuk a kormányon levők!

Naiv ember létemre szeretném elhinni, hogy komolyan veszik e szavakat: „az alkoholizmust az emberiség egyik nagy veszélyének tartja a kormány is.“

Eddig nem látom, hogg ezen „nagy veszély“ ellen valamit tenne a kormány.

Nem látom, hogy támogatná a társadalom által önként kezdett alkoholelleses küzdelmet. Nem látom hogy e szavak „államnak és társadalomnak együtt komolyan fog kelleni foglalkoznia az alkoholizmus leküzdésével“ tényleg igazak.

Ellenkezőleg rám nézve csak üres frázisként hatnak.

Szeretek tényekre hivatkozni.

Kezembem van két hivatalos miniszteri leirat. Mindkettő fényesen bizonyítja, mily komoly a kormánynak az a szándék, hogy állam és társadalom együttesen küzdjön s tényleg le is küzdje az alkoholizmust.

Az egyik leirat a vallás közoktatásügyi miniszteriumtól érkezett a tanfelügyelőség révén. Így hangzik: „A vallás és közoktatásügyi Miniszter urnak 30.305.917 sz. rendelete mellől értesitem, miszerint azon kérelme, hogy az Ön által szerkesztett s a magyarországi alkoholelleses kétkereszt egyesületek által kiadott „Ne csüggedj el“ című havi folyóirat támogatása céljából államszegély engedélyeztessék, fedezet hiányában nem volt teljesíthető.“

A másik leirat a kereskedelmi miniszteriumtól érkezett egy beadott kérvényre, a postaigazgatóság részére. Így hangzik: „Folyó évi február hó 13-án kelt és a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urhoz intézett folyamodványára a szerkesztése alatt megjelenő Magyar Kétkereszt alkohol ellenes egyesületek „Ne csüggedj el“ című havonként megjelenő közlöny részére portómentes postai szállítást kér, Önagyméltósága folyó hó 12-én kelt 16.496/V—1917 számú rendelete értelmében értesitem, hogy Önagyméltósága bármennyire méltányolja is a kitűzött nemes célt, kérelmét legnagyobb sajnálatára nem teljesítheti, mert arra sem a Posta-Távirda Rendeletek Tára 1914 évfolyamának 93 számában megjelent 72550 számú rendelet, sem pedig a portómentességre vonatkozó törvényes szabályok nem nyújtanak alapot.“

Elismerem, hogy a törvényes rendelkezések jelenleg erre a támogatásra nem nyújtanak alapot! De tudom azt is, hogy nincsen szabály kivétel nélkül.

Ha a kormány oly nagyon akarja az alkoholelleses küzdelmet előmozdítani hazánk polgárainak javára, akkor oly önzetlenül munkálkodó, szolgáló, menteni segíteni akaró kis tábor s deficitekkel küzdő kis sajtó organumot, mint a szóban forgó „Ne csüggedj el“ nem utasíthatja el azzal a frázissal hogy „bármennyire is méltányolja is a kitűzött nemes célt.“

Én, és velem együtt még számos más igen szegény ember, szegénységünk és a jelen drágaság dacára, embertársaink és hazánk érdekében, megvonjuk magunktól ugyszólván a falatot és áldozunk kis lapocskánkra, hogy ennek révén küzdjünk a nemzetrontó alkohol ellen. Lapunkat elküldjük ingyen a fronton küzdő hőseinkhez, osztjuk a kórházban fekvő sebesültek és betegek közt. A nyilvános számadások és nyugtázások pedig bizonyítják, hogy csupa szegény ember adakozik, áldoz ezen ügyért. A kormány pedig,

dacára a fent említett dokumentumoknak azzal áztat minket, egyházban szolgáló papokat, hogy „komoly szándék” küzdeni az alkohol ellen az emberiség és az állam érdekében.

Ha tényleg oly komoly szándéka, miért nézi teljesen tétlenül, hogy hazánkban évente 1068 milliót dobnak ki szeszes italokra?

Ha a kormány oly nagy veszélynek tartja az alkoholizmust, mért reflektál még is arra a 182 millió koronára, amit évente alkoholadó címén bevesz? Nem mondja a lelkiismerete, hogy ehhez az óriási összeghez, rengeteg özvegy és rengeteg árva, rengeteg szerencsétlen, boldogtalan feleség könnye tapad. Nem érzi a kormány, hogy az így szerzett pénzbevételek átók van?

Ha a kormány tényleg akarna küzdeni az alkohol ellen, akkor nem nézné, hogy hazánkban 42000 emberre *egy* kórház, 12000 emberre *egy* iskola és minden *385* emberre *egy* kocsmá jusson!

Nemde mily kevés iskola s mily sok kocsmá!

Az iskola kulturát, világosságot terjeszt, a kocsmá azonban butítja s romlásba viszi látogatóit.

Annak a kocsmának, mely büzhödött levegőjével a tudóvész bacillusainak millióit tenyészti s terjeszti, mely vendégei esontjaiból kiszipolyozza a velőt, elrabolja vagytonukat, munkakedvüket és életkedvüket; annak a kocsmának, mely ezer ezer boldogtalan feleségtől elidegeníti a férjet s millió meg millió értelmes gyermektől elveszi a kenyérkereső apát; annak a kocsmának, mely az öngyilkosok, sikkasztók, hamis kártyások, börtönök s bolondokházának szállítója, annak semmijéle létjogosultsága nincsen. Mi abstinensek, vezető embereinket s a felelős kormányt nyomatékosan arra kérjük, hogy az ilyen mételeyt hintó, a társadalomra, egyházra és államra romlást hozó helyeket zárassa be s vonja be az összes italmérési engedélyeket.

Ha erélyes, céltudatos alkoholelles intézkedéseket látnánk a kormány részéről, akkor komolyan tudnók venni a május hó 12-én kelt ígéretteljes választ.

Megtanultam szívemre hallgatni s a magam lábán járni, anélkül, hogy másoktól, különösen hatóságoktól támogatást, vagy felkarolást várnék. Csak azért említem, hogy még egy ténnyel többet állítsak az olvasók szeme elé.

December óta én és egy pár hivem ellátunk a mai lisztjegyves világban egy Erdélyből menekült özvegyet négy árvájával. Kértem a menekültek részére abból a gyűjtött milliós adomány-

ból, kértem ruhát, kértem cipőt, kértem erkölcsi támogatást — mindhiába. A hatóságok miatt ugyan már régen éhen pusztulhattak volna az említett menekültek,

Éppen így vagyunk az iszákosság áldozataival is. Ha arra várunk míg a hivatalos körök megmozdulnak s tesznek valamit, akkor ugyan sokáig várhatunk. Az alkoholizmus folyton folyvást szedi a maga áldozatait. A magunk lábán kell járnunk s lelkiismeretünkre kell hallgatnunk.

Ha mégis kértem a kormány segítségét az alkoholelles munkához, az azért történt, mert önerőnkre utalva sajnos csak a Daedalus és Ikarus szárnyaival repülhetünk. Mi azonban, látván a nagy rombolást, amit az alkohol az összes néprétegekben, fenn és lenn, véghez visz, szeretnénk a repülőgép szárnyaival repülni. A lélek repülésre készlet! Szeretnénk nagyobb stílusban dolgozni. Szeretnénk kicsiny, jából összetakolt mentő esolnekunk helyett egy nagy, modern csatahajóra átszállni s ennek segítségével az alkoholtengerben elmerülők segítségére, mentésére sietni. Ezért kérjük a támogatást s ezért vártuk volna. Sajnáljuk, hogy eddig tettek helyett csak üres ígéreteket nyertünk. De ez nem esügeszt el, továbbra is megállunk a magunk lábán s ezentul is, ahol menteni, segíteni kell, lelkiismeretünk szavára fogunk hallgatni s eszerint eselekedni.

E helyen még felhivom a lelkiésvetvérek figyelmét a hazai abstinenens prot. papok egyesületére. Eddig nyolcan vagyunk luth. és ref. papok, akik ez egyesületbe léptünk. Át vagyunk hatva attól a hittől, hogy az alkoholelles küzdelemmel úgy egyházunknak, mint pedig hazánknek teszünk szolgálait. Mint Krisztusnak jó vitézei a hit erejével s a tudomány jegyverével küzdünk abban a biztos tudatban, hogy győzni fogunk. Küzdő terünk az iskola, a templom, a mindennapi élet. Himéletlen harcot indítottunk az iszákosság, az ivási szokások ellen, mert Áron örökösének tudjuk magunkat. Magunkra vonatkoztatjuk az írás azon szavait: „Bort és részegítő italt ne igyál te, vagy a te fiaid veled együtt, mikor be akartok menni a gyülekezet táborába, hogy meg ne haljatok; örökkévaló szertartás legyen az a ti utánatok valóknál.” Aki hajlandó szóval és tettel, abstinenens életmóddal küzdeni az alkohol ellen, azt szívesen látjuk soraink között!

Homokos.

Wallrabenstein Jakab ev. lelkiész.
a magyarországi kékkereszt egyesületeknek
titkára.

BELÉLET.

Első érettségi. A *Besztercebányai* ev. főgimnáziumban a VIII-ik osztály az 1916/17 tanévben nyílt meg s az első érettségi vizsgát május 29. és 30-án tartották meg. Ezen virágzó középiskolánk már a XVI. század derekán teljes főgimnázium volt, de az üldöztetések nehéz viharában visszafejlődött algimnáziummá, még most új életre támadt. Az érettségien, a melyen Scholtz Gusztáv püspök elnökölt, 12 tanuló vizsgázott, még pedig 4 jeles, 3 jó eredménnyel, 1 pedig a szeptemberi javításra lett utasítva. A püspököt úgy Beszterbányán, mint Zólyomban, a hová visszautaztában is ellátogatott, szíves szeretettel fogadták.

Ruhabeszerezési segélyt fejenként 500 koronát a vk. miniszter *rendelete szerint* azon lelkészek kapják, a kiknek az *állami korpótlékok* általi fizetés kiegészítésre igényük van, vagyis. a kiknek fizetése a kongruális megállapítás szerint háromezer koronán alul van. Megkapják e segélyt azon segédlelkészek is, a kik állami fizetés kiegészítésben (káptalani kongruában) részesülnek.

A nyiregyházi leány középiskolák ideiglenes szervezkedése. A nyiregyházi evang. egyházközség képviselőtestülete folyó hó 10-én tartott ülésében lefárgyalta és elfogadta a folyó évi szeptember hó 1-én megnyíló leány középiskolák szervezkedési szabályrendeletet és az egyháztanács javaslatára addig is, míg az egyetemes egyházi közgyűlés a szervezkedési szabályrendeletet végérvényesen jóváhagyja, megalkotta az új leány középiskolák ideiglenes szervezetét. Felügyelővé *Dr. Meskó Lászlót*, igazgatóvá *Dr. Popini Albertet* választotta meg, úgy hogy ezek után minden jelentkezőnek felvételért az utóbbihoz kell fordulnia. Ezen kívül megalkotta a képviselőtestület az ideiglenes igazgató tanácsot 10 férfi és két nőtaggal, továbbá megválasztotta tanácsjegyzővé Adorján Ferenc főgimnáziumi vallástanárt, pénztárosá Kovács Pál takarékpénztári pénztárosát. Az új leány középiskolában szept. elsején az I. és V.-dik osztály nyílik meg. Hogy a polgári iskolából az V-dik osztályba való átlépést megkönnyítse, a tanári kar gondoskodni fog arról, hogy a különbözőzeti tárgyokban jelentkező tanulmányi hiány ne a gyermekeket megterhelő különbözőzeti vizsga, de az V-dik osztálytól kezdve alkalmazandó *átmeneti tanterv útján* legyen pótolva. A képviselőtestület *Dr. Meskó felügyelő* indítványára hálás elismerést szavazott az intézet létesítése és tervezése körüli fáradozásaiért *Geduly Henrik* püspöknek.

Halálozás. Folyó hó 4-én hajtotta örök álmra fejét *Frenyó Gyula* nógrádszentpéteri lelkész, a nógrádi egyházmegye főesperese 66 éves korában. A megboldogult testvérben egyházunk 40 évi sikereiben gazdag, áldott jó lelkű munkását vesztette el. Temetése óriási részvét mellett f. hó 6-án egyházközségének templomából ment végbe, hol magyar nyelven Wolf József losonezi, tót nyelven pedig Ferenczy Samu losoneztamási lelkész ismertette az elhunyt gazdag életét s nyújtott vigasztalást szomorú hitvesének, családjának s kartársainak. Az egyházmegye nevében Rákóczy István esperességi m. felügyelő fejezte ki a veszteség fölötti fájdalmát s róta le hálás elismerését Nógrád vármegye vezetősége megbízásából is. A temetőben az alsózellői ifjusági egyesület énekharának éneke után *Dr. Baltik Frigyes* püspök áldotta meg. Emlékét áldva őrizzük, anynyival inkább, mert az Ev. Óráló is igen kedves, őszinte barátját vesztette el benne.

Baltazár püspök a fronton. Mint értesülünk *Dr. Baltazár Dezső* ref. püspök e napokban Kiss Ferenc egyházkerületi főjegyző társaságában a román frontra indul, hogy az ott küzdő református hős katonákat meglátogassa s a ref. tábort lelkészek működését figyelje.

Kitüntetés. Jól eső örömmel adunk hírt azon kitüntetésről, melyben Ő Felsége a király *Kruttschnitt Antal* soltvadkert lelkész-testvért, pestmegyei tanügyi esperest részesítette, a midőn részére közhasznú működése elismerésül a II. osztályú polgári hadiérdemkeresztet adományozta. Viselje a kitüntetést jó egészségben az ur hegyeméből sokáig családjá boldogságára, egyháza és egyházmegyéje javára.

Adomány. *Gróf Ambrózy Gyula* koronaőr v. b. t. t. koronaórré történt megválasztása s a reformáció 400 éves jubileuma alkalmából ötezer koronát adományozott a temesvári ág. h. evang. egyháznak, azzal, hogy annak kamatai egyelőre segélyre szoruló s a temesvári ev. egyházhoz tartozó hadi özvegyek és árvák segélyezésére fordíttassanak. Ha ilyenek már nem lesznek, a temesvári ev. egyház az összeget tetszése szerint saját céljaira használhatja fel. Hálás köszönet a nemes szívű adományozónak.

Eljegyzés. A lajtanjfalui gyülekezet ifjú lelkésze; *Frank Károly* pünkösdkor váltott jegyet *Stelzer Elza* kisasszonnyal Sopronban. Az Ur áldja szeretetük szövetségét.

Lelkészelölés. Az őrimagyarosdi (Vas megye) evang. egyházközség egyhangulag *Bachát* István h. lelkészt jelölte lelkészéül.

Hinevezés. Ófelsége a király *Plachy Gyula* kir. tanácsost, nagykárolyi pénzügyigazgatót, a nagykárolyi evang. egyházközség érdemes felügyelőjét miniszteri tanácsossá nevezte ki. A magas kitüntetés alkalmából az evang. egyház is szívből melegen üdvözölte nagynevű és nagytekintélyű szeretve tisztelt felügyelőjét.

Diákgyűlések. A Magyar Evangeliumi Ker. Diákszövetség ez idei nyári konferenciáit a főiskolai tagok részére a Dobogókón, a középiskolai tagok részére pedig Kőröshegyen a Balaton mellett tartja meg.

A reformáció ünnepét mely Wittenbergben és Eisenachban volt tervezve, — tekintettel a háborúra — 1918-ra halasztották el.

Egyházmegyei közgyűlés. A veszprémi egyházmegye ez évi közgyűlését Pápan június hó 27-én fogja megtartani.

Irodalmi pályázat. A *Strázs na Sione* néplap a *modori árvaházzal* egyetemben a reformáció jubileumára következő irodalmi pályázatot hirdetnek:

1. 50 kor. egy jubileumi költeményre,
 2. 30 és 20 kor. két irodalmi tót nyelvű énekre, mely templomi éneklésre is alkalmas.
 3. 30 és 20 kor. biblikus nyelvű énekre.
 4. 80 kor. 1517. okt. 31-ének történetét tárgyaló cikke. Terjedelme a Strázs fél iv.
 5. 50 kor, a reformáció fő vivmányai a vallási téren szóló cikke. Terjedelme negyed iv.
 6. 50 kor. a reformáció hatása az állami életre és a társadalomra (negyed iv.)
 7. 80 kor. Luther reformatori személyiségének jellemzésével foglalkozó cikke. (Fél iv.)
 8. 100 kor. a reformáció elterjedését a tót nép között tárgyaló munkára. Csak az eredeti források után készült munkák vétetnek tekintetbe.
 9. 20 kor. a legjobb jubileumi homiliára.
 10. 20—20 kor. két imáért,
 11. 1 kor. Luther legkiválóbb mondásáért.
- Ezekért összesen 20 kor.-t fizetnek ki.

Az összes munkák a jubileumi számban lesznek közölve s e szám egyenként is lesz kapható. A pályázat határideje augusztus 20. A pályamunkák a szerkesztőség címére Modorba küldendők.

A midőn ezen irodalmi pályázatot lapunkban is közzé tesszük, felhívjuk reá külön is a tót nyelvű irodalommal foglalkozó lelkésztestvéreink figyelmét, de egyuttal elismerésünket kell a szerkesztőséggel lerónunk azért az áldozatkészségért, a melylyel ezen pályadíjakat kitűzte. Sajnos, nines minden egyházi lap azon helyzetben, hogy ilyen pályadíjakat kitűzhessen. Kivánjuk, hogy bő siker

koronázza az áldozatkészséget főleg az által, hogy a gazdag tót nyelvű egyházi irodalmunk egy néhány gyönggyel újból gyarapodhasson.

Pályázatok és hirdetések.

Pályázat.

A *szászai* ág. hitv. ev. leányegyház *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. A javadalom 1200 korona kezdő fizetésig 732 kor. államsegéllyel van kiegészítve. Kellően felszerelt folyamodványok alulírt lelkészhez június 30-ig küldendők. Ujvásár (Gömör m.) 1917 június 4.

Hrusz József
ev. lelkész.

3-2

Pályázat.

A *bányai* ág. hitv. ev. egyházkerület *aszódi leánynevelő* — intézetének fenntartó testülete pályázatot hirdet egy *német és francia nyelvű mesternői* állásra és egy *zongora tanítónői* állásra.

Mindkét tanítónő javadalmazása: évi 800 K fizetés, 35%-os háborús segély, teljes ellátás és butorozott szoba az internátusban. A folyamodók a vallásukat, végzett tanulmányaikat, egészségi állapotukat s esetleg eddigi szolgálatukat feltüntető hiteles iratokkal felszerelt, a méltóságos és főtisztelendő nagybizottsághoz címzett pályázati kérvényüket folyó évi július hó 15-ig az intézet igazgatóságánál nyujtsák be.

Aszódon, 1917 június hó 8-án.

Petrik Sarolta
igazgató.

3-1

Pályázat.

A *Luczfalvai* (Nógrád megye) evang. egyházközség *kántortanítói* állásra pályázatot hirdet. Fizetése: a törvény által megállapított javadalom, mely termény és készpénzből áll. Kérvények a lelkészi hivatathoz Luczfalvára u. p. Nógrádme gyer intézendők. Az állás szeptember 1-én betöltendő.

Luczfalva 1617 június 11.

Kossaczky Mihály
ev. lelkész.

3-1

„A zsidók utja“

Irtta:

ÁGOSTON PÉTER.

Ára 6 korona.

(Portóra 30 fillért kérek.)

Kapható:

Kóka i Gajos könyvkereskedésében
Budapest IV., Kamermayer Károly u. 3.

UJDONSÁGOK

„Das Buch der Reformation“

Ára: K. 11.—

„Unser Luther“

von

HANS PREUSS.

Ára: K. 1.60

Der deutsche Reformator
D. Martin Luther

von

Prof. Dr. J. Schmieder.

Ár: K. 3.94.

KAPHATÓK:

KÓKAI LAJOSNÁL

Budapest IV., Hamermayer-Károly u. 3.

Lelkész és vallástanár, tanár és tanító urak rendeljék meg és terjesszék

a hívek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyé szépirodalmi, családi és ifjusági havi folyóirat.

Szerkeszti:

MEGYERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresztyén családnak és minden keresztyén ifjúknak el kell jutnia, hogy a nemes szépirodalom szárnyain minden olvasójának lelkébe bevigye a keresztyén magyar nemzet hatalmas gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és műfajsz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, úrvacsora-keltyhek, keresztlő kannák, oltári gyertyafartók, borkancsók. — Arany és ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Boros-nyomda Rákospalotán Budapest mellett.